

מה בדרך

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ מרן רבינו יוסף שלום בן
רבי אברהם אלישיב זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליזון 186 פרשת מטות מסעי תשפ"א

גיטין סא-טז

חששו שהוא יטמא את החלה, ולא עושים עמו את תרומת זיתו בטהרה אך עושה עמו בזיתים חולין בטהרה ונוטל ממנה כדי תרומה ומניחה בכליו של חבר וכשעם הארץ בא ליטול הוא נוטל את שניהם ולא חששו שיטמאנה, ואמר ר' יוחנן שזה משום כדי חייו של הגבל והבדל עושה השמן, וכתבו גבל ובדד שאם היה כתוב רק גבל היינו אומרים שהתירו בו כיון שאין שכרו מרובה אך בדד שמרויח יותר לא נתיר לו ואם היינו כותבים בדד היינו אומרים שהתירו כי לא מצוי לו אך גבל מצוי לו יותר לעבוד לא נתיר לו, קמ"ל שמתירים לו.

מה שכתוב שנותן בכלי שאינו מקבל טומאה ולא חששו שיגע בה עם הארץ יש לומר שאומרים לו אם תיגע בה היא תחזור לטיבלה, ואין לחשוש שלא אכפת לו שתחזור לטיבלה שהרי הוא בא לתקנה וא"כ הוא רוצה שתשאר מתוקנת.

מה שכתוב שנוטל כדי תרומה ומניחה בכליו והעם הארץ נוטל את שתייהם, ולכאורה נחשוש שיגע בה ואמנם לגבי חלה יש לו היכר שהיא מונחת במקום שלא מניחים עיסה אך איזה היכר שיך בתרומה, ויש לומר שמניחה בכלי גללים ואדמה אך לפ"ז יכול להניחה גם בכליו של עם הארץ, ויש לומר שאכן הכוונה בכלי עם הארץ שאינם מקבלים טומאה וחבר יכול להשתמש בהם.

למשנתנו מותר להחזיק ידי עכו"ם בשביעית, אך קשה מדברי רב דימי בר שישנא בשם רב שלא עודרים עם העכו"ם בשביעית וכן לא כופלים להם שלום, וצריך לומר שאומר להם דברי החזקה בעלמא כמו שרב יהודה היה אומר תחזקנה ידיכם, ורב ששת אמר להם לשון אשורתא, רב חסדא היה מקדים לתת לעכו"ם שלום, ורב כהנא היה אומר שלום למר.

מה שכתוב שואלים בשלום לכאורה אם מחזיקים ידיהם ק"ו שיתנו להם שלום ורב ייבא אומר שהחידוש הוא שאף ביום חגם מותר, ששנינו שלא יכנס אדם לבית נכרי ביום חגו ויתן לו שלום אך אם מצאו בשוק נותן לו שלום בשפה רפה וכובד ראש.

רב חסדא ורב הונא ישבו ועבר גניבא לפנייהם אמר אחד לחבירו נקום מפנו שהוא בן תורה והשני אמר האם נקום למי שחולק על חכמים, ובינתיים הגיע אליהם ואמר שלום עליכם מלכים שלום עליכם מלכים, אמרו לו מה המקור לכך שרבנן נקראים מלכים אמר להם שכתוב **בי מלכים ימלוכו**, אמרו לו מנין לך שכופלים שלום למלך אמר להם שרב יהודה אמר בשם רב שלומדים מהפסוק **ורוח לבשה את עמשי ראש השלישים**, שלום לך שלום לך וכו' אמרו לו טעם משהו אמר להם שרב יהודה אמר בשם רב שאסור לאכול כלום קודם שיאכיל לכהמתו שכתוב **ונתתי עשב בשדך** ואח"כ **לבהמתך**.

עמוד ב פרק האומר

משנה מי שאמר לחבירו התקבל או הולך גט עבור אשתי יכול לחזור בו כל עוד לא הגיע הגט לידה אך אשה שאמרה לאדם שיהיה שליח קבלה משהגיע הגט לידו הבעל לא יכול לחזור בו, ואם אמר לו הבעל איני רוצה שתהיה שליח קבלה אלא הולך ותן לה יכול לחזור בו, ורשב"ג סובר שגם האומרת טול לי גיטי אם הבעל רוצה לחזור אינו יכול. **גמרא** רב אחא בר אויא שאל את רב אשי שהטעם ברישא של המשנה שהיא לא עשתה אותו שליח קבלה אך אם האשה עשתה אותו קודם לכן שליח קבלה אין הבעל יכול לחזור בו א"כ יש לדייק שכשאומר הולך זה כאומר זכה, ויש לדחות שהולך אינו כזכה והחידוש הוא כשאומר התקבל שלא נאמר שהוא לא עשאו שליח אפילו להולכה ולא יהיה גט גם כשיגיע לידה, קמ"ל שהתקבל זה מועיל כמו הולך, ולכאורה יש לדייק ממה שכתוב שאשה שאמרה התקבל לא יחזור בו משמע בין שאמרה קבלה בין שאמרה הולכה, ויש לדחות שמדובר שהיא רק עשתה שליח לקבלה, ולכאורה יש לדייק מהמשך המשנה שאמר הבעל אי אפשי שתקבל אלא הולך יכול לחזור בו משמע שאם לא אמר אי אפשי אינו יכול לחזור בו א"כ הולך הוא כזכה, ויש לדחות שכשלא אמר אי אפשי הוא אמר הילך והיינו כמו שאמרה.

דף סא לא נחלקו ת"ק ור' יוסי במשנה במצודת רשתות או גמי שכליו קנו וזה גזל גמור, ונחלקו רק בחכה ושאר מצודות שאין להם תוך אם זה גזל גמור או רק מפני דרכי שלום.

רב חסדא אומר שכוונת ר' יוסי לענין מציאת חרש שוטה וקטן שזה גזל גמור רק מדרבנן ונ"מ שאינו יוצא בדיינים.

נחלקו במשנה רק בעני המנקף אך עני שליקט בידו זכה לגמרי וזה גזל גמור.

רב כהנא הלך להוציל וראה אדם שזורק מקלות בתמרים ואכל את התמרים שנשרו אמר לו ראה שבידי זרקתים, אמר לו ממקומו של רב יאשיה אתה שהוא בקי ומלמד את אנשי מקומות וקרא עליו את הפסוק **וצדיק יסוד עולם**.

שנו בברייתא שמפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל וכן מבקרים את חוליהם עם חולי ישראל ומתעסקים בקבורת מיתיהם עם מתי ישראל מפני דרכי שלום.

משנה אשה יכולה להשאל לחברתה החשודה על השביעית נפה כברה ריחיים ותנור אך לא תברור ותטחון עמה לסייע לה בעבירה, ואשת חבר יכולה להשאל לאשת עם הארץ נפה וכברה ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה, אך אחר נתינת המים לא תעשה עמה שלא מחזיקים ידי עובדי עבירה ומה שהתירו להשאל הוא מפני דרכי שלום, ומותר להחזיק ידי נכרים בשביעית אך לא ידי ישראל ושואלים בשלומם מפני דרכי שלום. **גמרא** אביי מבאר את החילוק בין שביעית למעשרות שרוב עמי הארץ מעשרים, ורבא אומר שזה ספק שקול אלא ברישא מדובר בעם הארץ של ר"מ ואילו הטומאה וטהרה של רבנן שר"מ סבר שעם הארץ הוא מי שאינו אוכל חוליו בטהרה ולחכמים זה אדם שאינו מעשר פירותיו, אך יש לדייק ממה ששנינו בסיפא משתטיל את המים תעשה עמה משמע שברישא לא מדובר מצד טומאה וטהרה, ויש לומר שהרישא והסיפא בטומאה וטהרה אלא שברישא מדובר בטומאת חולין ובסיפא מדובר בטומאת חלה, **עמוד ב** אך קשה ששנינו בברייתא שטוחנים ומפקידים אצל אוכלי שביעית ואצל אוכלי חוליהן בטומאה אך לא טוחנים בשלהם, ואביי אומר ששם מדובר בכהן שחשוד לאכול תרומה בטומאה שזה מדאורייתא, אך לפ"ז קשה מדוע מפקידים הרי ישנה ברייתא שמפקידים תרומה רק אצל ישראל עם הארץ ולא אצל כהן עם הארץ מפני שלבו גס בה, ור' אילעי מבאר שמדובר בכלי חרס המוקף צמיד פתיל, אך קשה שיש לחשוש שאשתו נדה תסיט וצמיד פתיל לא מציל מהיסט, ור' ירמיה מבאר שמדובר בפירות שלא הוכשרו שלא חששו שיטמאו אך בפירות שהוכשרו חששו, אך קשה מברייתא שהמוליך חטים לטוחן כותי או עם הארץ הם נשארו בחזקתם למעשר ושביעית ולא לענין טומאה אך כבר תירצנו שבמשנתנו לא הוכשרו, אך עיקר קושיית המקשן היא ממה ששנינו שהנותן לחמותו מעשר את מה שהוא נותן לה ומה שהוא לוקח ממנה מפני שהיא חשודה להחליף מה שמתקלקל, ויש לחלק ששם הטעם כדברי ר' יהודה שהיא רוצה בתקנת בתה אלא שהיא מתבישת מחתנה לומר שהיא החליפה, אך לכאורה יש להוכיח שחוששים גם לאחרים ששנינו במשנה שמי שנותן לפונדקית לאפות לו יעשר את מה שנותן לה ואת מה שלוקח ממנה שהיא חשודה להחליף, ויש לומר שהיא מורה היתר לעצמה שתלמיד ישיבה יאכל חם והיא תאכל קר, אך לכאורה יש להוכיח שחששו גם מאחרים ששנינו שאשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ בזמן טומאתה אך לא בזמן טהרתה ור"ש בן אלעזר אומר שגם בזמן טומאתה לא תטחון עמה כי חברתה נותנת לה והיא אוכלת,

דף סב ואם היא גונבת מבעלה לתת לחברתה ק"ו שהיא תחליף לה, ורב יוסף אומר שהיא מורה היתר לעצמה שהשור אוכל מדישו.

ר' יוסי בן המשולם העיר בשם ר' יוחנן אחיו בשם ר"א בן חסמא שלא עושים את חלת עם הארץ בטהרה אלא עושה את חוליו בטהרה ויטול ממנה כדי חלה ויתן בכפישה או באנחתא שאינם מקבלים טומאה וכשעם הארץ בא ליטול הוא נוטל את שניהם ולא

פשוט שאיש יכול להעשות שליח להולכה שהרי הבעל עצמו מוליך גט לאשתו ואשה יכולה להעשות שליחה לקבלה שהאשה עצמה מקבלת את הגט מבעלה, ויש להסתפק באיש לקבלה ואשה להולכה, ולכאורה יש להוכיח ממה שהמשנה מתחילה באומר התקבל או הולך ואח"כ ממשיכה המשנה האשה שאמרה משמע באותו אדם א"כ איש יכול להעשות שליח לקבלה, ויש לדחות שמדובר בשני שלוחין, ולכאורה יש להוכיח מהמשך המשנה שאם הבעל אמר אי אפשי שתקבל אלא הולך לה ומדובר באותו שליח ורואים שהוא כשר לקבלה והולכה ויש לפשוט שאיש יכול להעשות שליח קבלה וכמו שהאב יכול לקבל גט עבור בתו קטנה, אך לא פשטנו באשה להולכה ורב מרי מוכיח ממה ששנינו שגם הנשים שלא נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא את גיטה וזה הולכה, ורב אשי מוכיח מהסיפא של אותה משנה שאשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתאמר בפני נכתב ובפני נחתם ומדובר בהולכה.

אם אמרה האשה לשליח הבא לי גיטי והוא אומר לבעל שהיא אמרה התקבל לי גיטי ואמר הבעל הילך כמו שאמרה, ר"נ אמר בשם רבה בר אבוב בשם רב שאפילו כשהגט מגיע לידה אינה מגורשת, ומוכח שהבעל סומך על דיבורו כי אם הוא סמך על דיבורה א"כ לכל הפחות משהגיע גט לידה היא תתגרש, ורב אשי דוחה

דף סג שאם היה כתוב להיפך שהאשה אמרה התקבל והשליח אמר הבא ואמר הבעל הילך כמו שאמרה ורב היה אומר שכשהגיע הגט לידו היא מגורשת כי הוא סומך על דיבורה או שרב היה אומר שכשהגיע הגט לידה היא מגורשת כי הוא סומך על דיבורו, אך במקרה שרב דיבר השליח עקר לגמרי את שליחותו שהוא אמר שליח לקבלה אני ולא להולכה, ורב הונא בר חייא מדייק ממה ששנינו שבאומר התקבל או הולך יכול הבעל לחזור, משמע שאם לא חזר בו זה חל, ולכאורה הבעל לא יכול לעשותו שליח קבלה אלא כוונתו שהיא תתגרש בכל צורה וא"כ גם במקרה של רב הוא מתכוון שתתגרש בכל צד קבלה או הולכה, ויש לדחות שבמשנה יתכן לומר שאדם יודע שאינו יכול לעשותו שליח קבלה והוא גומר למנותו לשם הולכה, אך במקרה שהשליח אמר משהו אחר הבעל טועה בו, ורבא מוכיח ממה ששנינו שקטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע לידה וחל הגט למרות שהבעל לא עשאו שליח להולכה אלא שאומרים שכיון שהבעל נתן עיניו לגרשה הוא מתכוון שזה יחול בכל צד, וא"כ נאמר כך גם כאן, ויש לדחות שאדם יודע שאין שליחות קטנה כלום והוא מתכוון לשם הולכה אך כאן השליח מטעה אותו, ויש להוכיח ממה ששנינו שאמרה האשה הבא לי גיטי ואמר השליח אשתך אמרה התקבל לי גיטי, או שהיא אמרה התקבל והשליח אומר לבעל שהיא אמרה הבא ואמר הבעל הולך ותן לה או זכה לה והתקבל לה אם רצה לחזור יחזור ואם הגיע גט לידה היא מגורשת, ולכאורה מדובר שהבעל אמר קבלה כשהיא אמרה קבלה ואמר הולכה כשהיא אמרה הולכה ובכ"ז יכול לחזור בו, ויש לדחות שהוא אמר קבלה כשהיא אמרה הולכה או שאמר הולכה כשהיא אמרה קבלה, אך קשה שאם היא אמרה קבלה היא מגורשת מיד כשהגיע לידו א"כ משמע שהוא סומך על דבריו שאמר לו הולכה, ויש לדחות שהוא אמר לו הילך כמו שהיא אמרה וכאן לא אמר לו כך.

שנו בברייתא שאם אשה אמרה התקבל לי וכך אמר השליח לבעל והבעל אמר הולך ותן לה או זכה לה והתקבל לה אם רצה לחזור לא יחזור, ולר' נתן אם אמר הבעל הולך ותן לה יכול לחזור בו ואם אמר זכה לה והתקבל לה לא יחזור, ולרבי בכולם לא יחזור בו אך אם אמר אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה לחזור יחזור, ולכאורה רבי הוא כת"ק, ויש לומר שרבי בא להוסיף שרק כשאמר בלשון אי אפשי שתקבל לה אינו חוזר בו, או שאכן באה הברייתא לומר שת"ק הוא רבי.

הסתפקו בדעת ר' נתן אם כשאמר הילך הוא כזכה או לא, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם אמר הבעל התקבל או הולך גט זה לאשתי יכול לחזור בו, ואשה שאמרה התקבל לי גיטי לא יכול לחזור בו **עמוד ב** ולכאורה מדובר באמר הבעל הילך וכו', נתן, ויש לדחות שאמר הולך וזה כרבי, ויש להוכיח ממה שכתוב לפיכך אם אמר הבעל אי אפשי שתקבל אלא הולך ותן לה יכול לחזור בו משמע רק כשאמר אי אפשי ואם לא אמר כך יכול לחזור בו ומדובר בהילך וכו', נתן, ויש לדחות שזה כרבי, ויש להוכיח ממה ששנינו

שאם אמר הולך גט זה לאשתי יכול לחזור בו ואם אמר הילך גט זה לאשתי לא יחזור, ור' נתן הוא הסובר שבהולך יכול לחזור א"כ משמע שהוא סובר שהילך זה כזכה.

במקרה שאמר הבעל התקבל גט זה לאשתי והשליח אמר אשתך אמרה התקבל ואומר הבעל הולך ותן לה, אמר ר' אבא בשם רב הונא בשם רב שנעשה כשלוחו ושלוחה וחולצת, ומשמע שלרב זה ספק אם הולך זה כזכה או לא, אך קשה ששנינו שאם אמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו סובר רב שחייב באחריותו ואינו חוזר, יש לומר ששם זה ספק ממון לקולא אך בספק איסור מחמירים.

לרב, אשה לא יכולה למנות שליח לקבל הגט משליח של בעלה והטעם לכך הוא שיש בכך בזיון לבעל שאינה מקבלת בעצמה או שזה כחצר שבאה לאחר מכן שלא קונה, ונ"מ בין הטעמים אם מינתה לכך שליח מתחילה, ולר' חנינא אשה יכולה למנות שליח לקבל הגט מיד שליח בעלה.

אדם אחד שלח גט לאשתו ומצאה השליח יושבת ולשה ואמר לה קחי גיטך אמרה לו שישאר בידך, אמר ר"נ שאם סוברים כר' חנינא יש לומר שהיא מגורשת שכביכול היא מינתה אותו לקבל מיד עצמו, ורבא דוחה שהשליחות לא חזרה לבעל וכן אמר ר' אמי כששלחו לו שאלה זו, ור' חייא בר אבא אמר נתיישב בדבר ושלחו לו שוב אמר ר' חייא כל כך שולחים לי כמו שספק להם כך אני מסתפק בכך וא"כ זה כדבר שבערוה ובספק חולצת, והיה מקרה כזה שרב יצחק בר שמואל בר מרתא הצריך גט וחליצה ואמנם אי אפשר גט וחליצה יחד אלא הכוונה גט מחיים וחליצה לאחר מות הבעל.

לאשה ששמה נפאתה כתבו העדים את שמה בגט תפאתה, אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא בשם רב שהעדים עשו שליחותם, ורבה מקשה שהוא לא אמר כתבו בחרס ויכתבו לה כראוי, ורבה אומר שודאי אם כתבו העדים גט כראוי ואבד הם עשו שליחותם, ור"נ דוחה שהוא לא אמר להם כתבו והניחו בכיסכם, ור"נ סובר שכותבים ונותנים אפילו ק' פעמים,

רבא שאל את ר"נ במקרה שאמר כתבו ותנו לשליח האם הוא סילק את העדים מנתינה או שרק חשש להטריחם, אמר רבינא לרב אשי שאם נאמר שכשהם נתנו לה זה חל מה הדין אם אמר תנו לשליח ויוליך לה אם זה כלול בשליחותם, ונשאר בתיקן.

שנו בברייתא שאם אמרה טול לי שא לי יהא לי בידך זה לשון קבלה.

משנה אשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שני כיתי עדים שנים שאומרים בפנינו אמרה ושנים שאומרים בפנינו קיבל וקרע, ויתכן שאותם עדים הראשונים יהיו גם בסוף,

דף סד וכן אחד הראשונים ואחד מהאחרונים מצטרף. **גמרא** אם הבעל אומר שנתן את הגט לשליש לפקדון והשליש אומר שנתן לו לגירושין, לרב הונא הבעל נאמן שאם נאמר שנתן לגירושין הוא היה נותנו לאשה, ולרב חסדא השליש נאמן שהרי הבעל עצמו האמינו, ור' אבא מקשה ממה ששנינו הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ואם כל אחד משותפים שמסרו לאחד וכל אחד אומר אחרת השליש נאמן משניהם, ויש לומר שממון ניתן למחילה אך ישנה ברייתא שאומרת וכן לגיטין, יש לומר שהכוונה לגיטי ממון, אך ישנה ברייתא שאומרת וכן לשטרות א"כ גיטין הכוונה ממש, ויש לדחות שהברייתא לא נשנו יחד, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שהאשה צריכה ב' כיתי עדים, ולכאורה נאמין לשליש, ויש לדחות שהגט לא יוצא מידי כד שנאמינו אך בזה מובן שצריכה עדות על האמירה, אך לכאורה לא צריך עדות על הקבלה, ויש לומר שזה כר"א שעדי מסירה כורתים, ומה שכתוב שהעדים מעידים שקרע, אמר רב שזה בשעת הגזירה על המצוות, רבה אומר שרב הונא מודה שאם היא אומרת שהשליש אמר לה שהוא קבלו לגירושין היא נאמנת, אך לכאורה איך יתכן שלרב הונא השליש עצמו לא נאמן והיא שבאה מכוחו תהיה נאמנת, ויש לפרש בדברי רבה שהיא אומרת שהבעל נתן בפניה לשליש לגירושין והיא נאמנת במיגו שיכלה לומר שבעלה נתן לה לגירושין.

במקרה שהבעל אומר שנתן לגירושין וכך אומר השליש והיא אומרת שהיא קבלה ואבד לה, אמר ר' יוחנן שזה דבר שבערוה ולא מועיל פחות משנים, ולכאורה נאמין לשליש, ויש לומר שזה כבר לא בידו שנאמינו ולכאורה נאמין לבעל כדברי ר' חייא בר אבין בשם ר' יוחנן שבעל שאומר גירשתי את אשתי נאמן, יש לומר שהבעל לא

שבמשנה הקודמת שינו שאינו גט, ויש לומר שהיא אמרה קבל לי במתא מחסיא ויתכן שתמצא אותו בבבל והיא מתכוונת שיקח ממנו בכל מקום שהוא, **עמוד ב** ובכל זאת הגט חל רק בשיעור שיגיע למתא מחסיא.

ר"א אסר מיד יש להקשות שזה פשוט שהרי הוא סובר שהיא מראה לו מקום, ויש לומר שמדובר שהיא אמרה לו לך למזרח שהוא במזרח והלך למערב, והיינו אומרים ששם הרי הוא ודאי לא נמצא, אך יתכן שפגש בו בדרך ונתן לו את הגט.

מי שאמר לשליחו ערב לי עירוב בתמרים ועירב לו בגרוגרות או שאמר לו ערב לי בגרוגרות ועירב לו בתמרים ישנה ברייתא שעירובו עירוב וישנה ברייתא שאין עירובו עירוב, אמר רבה שזה תלוי במחלוקת כאן שלרבנן כשאמר מקום זה קפידא ולר"א זה רק מראה מקום, ורב יוסף אומר ששני הברייתות הן כרבנן ובשלו עירובו עירוב שאין לו נ"מ, אך כשהרשה לו חבירו לערב במשהו משלו א"כ השולח לא מסכים שיעשה במשהו אחר, ואביי מקשה ששינוי האומר לשלוחו ערב לי במגדל ועירב לו בשוכך או שאמר ערב לי בשוכך ועירב לו במגדל חל העירוב וישנה ברייתא שלא חל העירוב, ושם לא שייך בעלות לו או לחבירו, ויש לומר שמדובר שאמר ערב לי מפירות שבמגדל או בשוכך ושייך בזה שלו או של חבירו.

משנה מי שאמר כתבו ותנו גט לאשתי או גרשוה או כתבו אגרת ותנו לה יכתבו ויתנו גט, ואם אמר פטרוה פרנסוה עשו לה כנימוס עשו לה כראוי לא אמר כלום. **גמרא** אם אמר שלחוה שבוקה תרכוה יכתבו ויתנו ואם אמר פטרוה פרנסוה עשו לה כנימוס עשו לה כראוי לא אמר כלום, ולר' נתן באמר פטרוה יכתבו ויתנו אך באמר פטרוה לא אמר כלום, ומבאר רבא שרב נתן שהוא בבלי דייק בין לשון פטרוה ללשון פטרוה אך התנא של משנתנו שהוא בן א"י לא חילק בלשונות.

הסתפקו בלשונות: הוציאוה, עיזבוה, התירוה, הניחוה, הועילו לה, עשו לה כדת, ויש לפשוט לשון אחד מאלו, ששינוי בברייתא עשו לה כדת עשו לה כראוי עשו לה כנימוס לא אמר כלום.

משנה בתחילה אמרו שאדם שיוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי יכתבו יתנו והוסיפו גם מי שמפרש בים או היוצא בשיירה, ור"ש שזורי הוסיף גם מי שהוא מסוכן. **גמרא** גניבא יצא בקולר ואמר תנו ד' מאות וזו לר' אבינא מהיין של נהר פניא,

דף סו אמר ר' זירא שר' אבינא ישא על כתפיו צידה ללכת לרב הונא רבו שסובר שגישו כמתנתו וכמו שבמתנה אם עמד חוזר כך בגישו, וכמו שבגט חל גם כשלא פירש תנו ויתנו בלי קנין, כך במתנה יתנו גם בלי קנין, ור' אבא מקשה שנאמר שכמו שמתנה מועיל לאחר מיתה כך בגט יועיל לאחר מיתה, ויש לחלק שמתנה יכולה להנתן אחר מיתה אך גט לא יכול לחול אחר מיתה, אלא היה קשה לר' אבא שזה מתנת שכיב מרע במקצת שצריכה קנין וא"כ רב הונא סבר שאינה צריכה קנין והרי פוסקים שצריכה קנין, אלא יש לומר שזה חל מדין מצוה מחמת מיתה, וא"כ ר' אבא סבר שמצוה מחמת מיתה צריך קנין, ולהלכה פוסקים שאינו צריך קנין, אלא יש לומר שהיה קשה לר' אבא שהוא לא אמר תנו יין ולא דמי יין אלא מיין ולא שייך לעשות מעות מיין, ור' זירא אחז שהוא אמר מיין כדי ליפות את כוחו לאחריות, וכן שלחו מא"י שכשאומר מחמרא הוא ליפות את כוחו.

משנה מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי יכתבו ויתנו. **גמרא** יש להקשות שנחשוש ששד אמר משמו, אמר ר' יהודה שראו שיש לו דמות אדם ולכאורה גם לשדים יש דמות אדם אלא שאין להם צל, ואמנם גם לשדים יש צל אלא שראו צל של צל ולשדים אין צל של צל, ואין לחשוש שצרתה אמרה כך כדי להכשילה, כדברי ר' ישמעאל שבשעת הסכנה כותבים ונותנים אף שאין מכירים.

משנה אם אדם בריא אמר כתבו גט לאשתי יכול לשחק בה שהרי לא אמר תנו ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת ואמר רשב"ג שאם נפל מעצמו זה גט ואם נפל מהרוח אינו גט. **גמרא** לכאורה המעשה סותר את הרישא, ויש לומר שחסר במשנה ויש להוסיף שאם הוכיח סופו על תחילתו זה גט, והיה מעשה שבריא אמר כתבו ונפל מהגג ורשב"ג חילק בין נפל מעצמו או מהרוח.

אמר גירשתי אלא שנתן לגירושין, אך לכאורה נאמר שיש חזקה ששליח עשה שליחותו כמו שאמר ר' יצחק שאם אמר הבעל לשליח צא וקדש לי אשה סתם ומת השליח נאסר המשלח בכל הנשים בעולם שכיון ששליח עושה שליחותו א"כ כל אשה היא בספק שמא היא אחות אשתו או בת אשתו, **עמוד ב** ויש לומר ששם חששו רק לחומרא אך לא הולכים אחר חזקה זו להתיר אשת איש לעולם, ולכאורה נאמין לאשה כדברי רב המנונא שאשה שאומרת לבעלה גירשתי נאמנת שיש חזקה שאשה לא מעיזה פניה כנגד בעלה, יש לומר שחזקה זו נאמרה רק שכאין לה סיוע אך כאן שיש לה סיוע היא מעיזה כנגד בעלה.

משנה נערה המאורסה היא ואביה מקבלים את גיטה, ור' יהודה סובר שאין שתי ידיים זוכות יחד אלא אביה בלבד מקבל את הגט, ואשה שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש. **גמרא** ת"ק סובר שהתורה זיכתה יד נוספת בנערה המאורסה, ור' יהודה סובר שבמקום אביה ידה אינה כלום.

שנו בברייתא שקטנה היודעת לשמור גיטה מתגרשת ואם אינה יודעת לשמור אינה מתגרשת, והיודעת היינו שהיא משמרת את גיטה עם דבר אחר ומבאר ר' יוחנן שהיא משמרת דבר אחר כאילו הוא גיטה, ורב הונא בר מנחם מקשה שהיא כשוטה, אלא הוא מבאר בשם רב אחא בר רב איקא כל שמבחינה בין גט לדבר אחר.

רב יהודה אומר בשם רב אסי שקטן שנותנים לו צרור וזרקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו אך לא לאחרים, ואם נותנים לו חפץ והוא מחזירו אחר שעה זוכה בין לעצמו בין לאחרים וכשאמר את זה לפני שמואל הוא אמר לו ששתי תקנות אלו דינם שווה, ומבאר רב חסדא שבשני המקרים זוכה לעצמו אך לא לאחרים, ורב חיננא ורדאן מקשה ששינוי כיצד משתתפים במכוי שמניח חבית ואומר הרי זו לכל בני המכוי מזכה להם ע"י בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העבריים, ובשפחה עברית מדובר שעדיין לא הביאה סימנים שהרי אמה עבריה יוצאת בסימנים ובכ"ז כתוב שהיא זוכה לאחרים, ויש לומר שבשיתופי מבואות שהם מדרבנן קטנה יכולה לזכות, ואמר רב חסדא שוורדאן שתק כי הוא יכל לענות שחכמים מתקנים כעין דאורייתא,

דף סה ומה שהוא לא ענה כך כי הוא סבר שחכמים מתקנים כעין דאורייתא רק בדבר שיש לו עיקר מהתורה ולעירובין אין עיקר מהתורה, ורב אויא מקשה ששינוי שמערימים על מעשר שני, שאומר לבנו ובתו הגדולים או עבדו ושפחתו העברים קחו מעות הללו ופדו בהם מעשר שני ואוכלו בלי חומש, ובאיזה שפחה מדובר הרי אם הביאה ב' שערות היא יוצאת בסימנים, אלא שעדיין לא הביאה ובכ"ז היא זוכה, ויש לדחות שמדובר במעשר שני בזמן הזה שהוא מדרבנן, אך קשה שבזמן הזה אין עבד עברי נוהג שהוא נוהג רק בזמן שהיובל נוהג אלא מדובר בזמן שנהג יובל ובעצין שאינו נקוב שחייב במעשר רק מדרבנן.

רבא אומר שיש ג' דרגות בקטן, בשלב שהוא נוטל אגוז ומניח צרורות זוכה רק לעצמו אך לא לאחרים וכנגדו בקטנה מתקדשת למיאון, בשלב של פעוטות מקחן מקח וממכרם ממכר במטלטלין וכנגדן קטנה מתגרשת בקידושי אביה, ואם הגיעו לעונת נדרים נדרם נדר והקדשם הקדש וכנגדם בקטנה חולצת, אך למכור בקרקעות של אביו הוא יכול רק משהגיע לגיל עשרים.

משנה קטנה שאמרה התקבל לי גיטי חל הגט רק משהגיע לידה לכן אם רצה הבעל לחזור בו יכול שקטן לא עושה שליח, ואם אמר אביה צא וקבל גט לבתי אם רוצה לחזור לא יחזור, מי שאמר תן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר פסול ואם אמר הרי היא במקום פלוני ונתן לה במקום אחר פסול ור"א מכשיר ואם אמרה לו הבא לי ממקום פלוני והביאו ממקום אחר כשר. **גמרא** מה שר"א חלק רק בסיפא כשהיא שלחה למקום פלוני וברישא ר"א מודה שהגט פסול כי הבעל מקפיד על מקום כי הוא המגרש אך היא שממילא מתגרשת בעל כרחא היא רק מראה לו מקום.

משנה אשה שאמרה הבא לי גיטי היא יכולה לאכול בינתיים בתרומה עד שיגיע גט לידה ואם אמרה התקבל לי גיטי נאסרה לאכול בתרומה מיד ואם אמרה התקבל לי גיטי במקום פלוני יכולה לאכול בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום, ור"א אוסר מיד. **גמרא** משמע שבשיעור שבא הגט לאותו מקום היא מגורשת, אך קשה

חוששים לכך בעדים שחתומים על שדה מקח וגט אשה, ויש לומר שאמנם לא עושים מעשה לזייף אך לומר אומרים.
לרב חסדא אם אמר לשנים אמרו לסופר לכתוב וחתמו אתם כשר ולא עושים כך, ולרבה בר בר חנה עושים כך לכתחילה, ור"נ סובר כשר ולא תעשה, ולרב ששת עושים לכתחילה, ולרבה כשר ולא תעשה, ולרב יוסף כשר ועושים כן **עמוד ב** ויש שהופכים את דעת רבה ורב יוסף.

שנו בברייתא שאם אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתי אחד כותב וכולם חותמים ואם אמר כולכם כתבו אחד כותב במעמד כולם, אם אמר הוליתו גט לאשתי אחד מכולם מוליך, ואם אמר כולכם הוליתו אחד מוליך במעמד כולם, והסתפקו במקרה שמנה את כולם רב הונא סובר שאם מנה זה לא ככולכם ור' יוחנן אמר בשם ר"א מרומה שאם מנה זה ככולכם, ואמר רב פפא שאין מחלוקת אלא שאחד דיבר שמנה מקצת והאחר דיבר שמנה את כולם יש שאומרים שכשמנה קצת זה ככולכם ומנה כולם אינו ככולכם, ויש אומרים שמנה קצת אינו ככולכם ואם מנה כולם זה ככולכם, ורב יהודה תיקן בגט של כולכם שאומר בפירוש כתבו כולכם או כל אחד ואחד מכם, חתמו כולכם או כל שנים מכם תוליתו או כולכם או כל אחד ואחד מכם, ורבא סובר שלא יאמר כך שלפעמים יגזוז את דיבורו ויאמר רק כולכם ולא יאמר או כל אחד ואחד וזה יפסל, אלא שיאמר להדיא כתבו כל אחד מכם, חתמו כל שנים מכם, הוליתו כל אחד מכם.

פרק מי שחזו

משנה מי שחזו קורדייקוס רוח שד שבא משתיית יין, ואמר כתבו גט לאשתי לא אמר כלום ואם אמר תחילה כתבו גט לאשתי ואחזו השד ואמר לא יכתבו אין דבריו האחרונים קיימים, ואם שתק ושאלוהו אם יכתבו ויתנו גט לאשתו והרכין בראשו בודקים אותו ג' פעמים אם אמר על הן הן ועל לאו לאו יכתבו ויתנו על פיו. **גמרא** שמואל מבאר שקורדייקוס הוא שד שבא מרוב יין חדש מגיתו והמשנה לא כתבה מי שנשכו יין חדש ללמד ששם השד הוא קורדייקוס ונ"מ מה לכתוב בקמיע, ורפואתו שיצלו בשר אדום בגחלים ויין מזוג הרבה.

אביי אומר שאמרה אומנתו שהרפואה לחולי שמשא כשהיא בת יומה לשתות כוזא כלי קטן של מים, ואם היא בת ב' ימים הרפואה היא הקזה, ובת ג' ימים רפואתה בשר על גחלים ויין מזוג הרבה, ולחולי שמשא עתיקה יקרעו תרנגולת שחורה שתי וערב ויגלחו בראשו ויניחוהו שם עד שיסור ממנו ויעמוד במים עד צוארו עד שיחלש עליו העולם וישחה ויעלה וישב, לחולי מהחום רפואתו בשר אדום ויין מזוג, ולחולי מצינת השלג בשר שמן על גחלים ויין חי.

בית ריש גלותא היו מצערים את רב עמרם חסידא והניחוהו ללון בקור למחרת אמרו לו מה נביא לך אמר לעצמו מה שאומר הם יביאו להיפך אמר להם שיביאו בשר אדום על גחלים ויין מזוג היטב והם הביאו בשר שמן ויין חי וילתא שמעה מכך והביאה אותו למרחץ ועמד במים עד שהאדימו מהזיעה האדומה והיה בבשרו בהרות עגולות.

כשרב יוסף חלה מהקור הוא עבד בריחיים, ורב ששת היה מתעסק בקורות ואמר גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה.

פעם אמר הריש גלותא לרב ששת מדוע אינך אוכל עמנו, אמר לו אני סומך על עבדיך שהם חשודים על אבר מן החי אמר לו מניין לך אמר לו בוא ואראך, אמר רב ששת למשרתו הבא לי את נתחי מהבשר ששחטו וכשבא אליהם אמר להם הביאו לי את נתחי הבהמה והביאו אמר להם בהמה זו של ג' רגלים והם חתכו מבהמה אחרת והביאו לפניו אמר למשרתו הוצא את הרגל שלקחת אמר להם שהיא בעלת חמש, אמר לו ריש גלותא א"כ תוכל לאכול אמר לו שכן וקרבו לפניו לחם והביאו את הבשר ושמו לפניו עצם קטנה שעל כף היד שיחנק בה ורב ששת גישש והרגיש בה וכרך אותה בסודרו ואחר שאכל אמרו לו שנגנבה כוס מכסף,

אדם אחד נכנס לביהכנ"ס ומצא מלמד ובנו שישבו שם עם אדם נוסף ואמר להם שנים מכם יכתבו גט לאשתי ונפטר המלמד, ויש להסתפק אם אדם עשה את הבן שליח בפני האב ר"נ אמר שאדם לא עושה את הבן שליח במקום שהאב קיים ורב פפי סובר שאדם עושה את הבן שליח במקום האב, ורבא פוסק כרב פפי.

משנה אמר לשנים תנו גט לאשתי **עמוד ב** או שאמר לשלושה כתבו ותנו גט לאשתי יכתבו ויתנו, ואם אמר לשלושה תנו גט לאשתי לר"מ הם יכולים לומר לאחרים שיכתבו ויתנו כי עשאו ב"ד, והלכה זו העלה ר' חנינא איש אונו מבית האסורים שמקובל אני שאם אמר לג' שיכתבו ויתנו הם יכולים לומר לאחרים כי עשאו ב"ד, ואמר ר' יוסי שאמרנו לשליח שיש לנו קבלה שגם אם אמר לב"ד הגדול שבירושלים כתבו ותנו הם צריכים ללמוד לכתוב ולא יוכלו לומר לאחרים, אם אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתי אחד מהם כותב ושנים חותמים ואם אמר כולכם כתבו אחד כותב וכולם חותמים, ולכן אם מת אחד מהם הגט בטל. **גמרא** ר' ירמיה בר אבא אומר ששלחו מבית רב לשמואל מה הדין באמר לשנים כתבו ותנו גט לאשתי והם אמרו לסופר והוא כתב והם חתמו, שלח שמואל תצא והדבר צריך תלמוד, ואין לומר שכוונתו שיש לבדוק אם זה מילי שלא נמסרים לשליח או לא כי הרי שמואל אמר שהלכה כר' יוסי שמילי לא נמסרים לשליח, אלא השאלה היא באמר כתבו אם הכוונה לכתב הגט או לחתימתם, ולכאורה יש לפשוט ממשנתנו שאמר לשנים תנו גט לאשתי או שאמר לג' כתבו ותנו גט לאשתי יכתבו ויתנו, ויש לומר שבזה גופא הוא הסתפק כשאמר כתבו אם הכוונה לכתב ידם או לכתב הגט, ולכאורה יש לפשוט מהסיפא שהכוונה לכתב הגט שר' יוסי אמר שאמר לשליח שגם באמר לב"ד הגדול הם צריכים ללמוד לכתוב בעצמם והיינו שכשאמר כתבו כוונתו לכתב הגט עצמו אך אם נאמר שהכוונה רק לחתימה האם יש ב"ד שאינם יודעים לחתום, ויש לומר שיש ב"ד חדש, ואם נאמר כמו הצד שכתבו הכוונה לכתב ידם בחתימה וכתב הגט כשר הרי שמואל אמר שהלכה כר' יוסי שמילי לא נמסרים לשליח, ויש לומר שלפי הצד שכתבו הכוונה רק לכתב ידם ולגבי כתב הגט נעשה כאומר אמרו לכתוב, ור' יוסי מודה בזה, אך קשה שר' יוסי חולק גם בזה ששנינו לקמן כתב סופר ועד כשר ומפרש ר' ירמיה שהסופר חתם ורב חסדא אמר שהמשנה הזו היא כר' יוסי שמילי לא נמסרים לשליח ואם נאמר שר' יוסי מודה באמר אמרו א"כ יצא מזה תקלה שאם אמר לשנים

דף סז שיאמרו לסופר לכתוב ושהם יחתמו, ובגלל הבושה של הסופר רק אחד מהם יחתום עם הסופר והבעל הרי לא אמר כך, ויש לומר שכיון ששנינו לקמן שבמקרה כזה זה כשר אך לא תעשה כן בישראל א"כ זה לא שכיח ואין לגזור משום כך, אך לכאורה נחשוש שאמר לשנים שיאמרו לסופר לכתוב והם יחתמו ומחמת הבושה של הסופר יחתום רק אחד מהם עם הסופר והבעל הרי לא אמר כך, ויש לומר שגם בכך זה כשר אך לא עושים כך לכתחילה, אך זה מובן למ"ד שזה כשר ולא עושים כן אך למ"ד שכשר לכתחילה זה קשה שנחשוש לכך, ויש לומר שר' יוסי פסל בין שאמר לג' תנו בין שאמר אמרו לפלוני לכתוב ופלוני ופלוני יחתמו, ושמואל סובר כמותו בלא אמר אמרו והוא חולק עליו באמר אמרו.

שמואל אמר בשם רבי שמילי לא נמסרים לשליח ור"ש בן רבי אמר לו שר"מ וחנינא איש אונו חולקים ומדוע הוא פסק כר' יוסי, אמר לו רבי שתוק בני שתוק שלא ראית את ר' יוסי ואם היית רואהו נימוקו עמו, שאיסי בן יהודה מנה את שבח החכמים שר"מ היה חכם וסופר ור' יהודה חכם לכשיתישב בדבריו, ור' טרפון גל של אגוזים שכל התורה בראשו, ר' ישמעאל חנות מיוזנת שיינה מוכן בה, ור"ע אוצר בלוס מהכל, ר' יוחנן בן נורי קופת הרוכלים שיש לו הכל, ר"א בן עזריה קופה של בשמים, ומסודרת למכור ממנה, משנת ר"א בן יעקב קב מעט אך נקי שהלכה כמותו, ר' יוסי נימוקו עמו, ר"ש טוחן הרבה ומוציא קמח ושנו שאמנם שכח מעט אך שכח רק סובין וכן אמר ר"ש לתלמידיו בני שנו מידותי שבחרתם מעיקרי משנת ר"ע.

רב הונא אומר בשם רב שאם אמר לשנים אמרו לסופר לכתוב ופלוני ופלוני יחתמו כשר אך לא תעשה כזאת בישראל, ועולא אמר לר"נ או שר"נ אמר לעולא אם זה כשר מדוע לא יעשו כך אמר לו שחוששים שתשכור עדים שכן אמר בעלה, אך קשה ששנינו שלא